

YİĞİT BENER

MATBAACILIK OYUNCAĞI

Resimleyen: Betül Aytaç

CAN
ÇOCUK

© **Can Sanat Yayınları A.Ş.**, 2015

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

ISBN 978-975-07-2579-1

1. Basım: 2015

5. Basım: 1000 adet, Aralık 2023

Resimleyen: Betül Aytaç

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran

Düzeltili: Egem Atik

Son Okuma: Leyla Nebioğlu

Kitap Tasarımı: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak Tasarımı: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Tasarım Uygulama: Yeşim Ercan Aydın

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.

Yayıncı Sertifika No: 43514

Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sanyer, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 45099; Adres: Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk.

No:16 Acar San. Sit. Zeytinburnu, İstanbul

Matbaacılık Oyuncağı

YİĞİT BENER

Resimleyen: Betül Aytac

YİĞİT BENER

Çocukluğunun yarısını Fransa'da, yarısını Türkiye'de geçirdi; sonra biraz Belçika'da yaşadı, çok seyahat etti ama artık neredeyse 25 yıldır İstanbul'da yaşıyor. Tıp okudu, biraz doktorculuk oynadı ama şimdi sözlü çeviri yaparak hayatını kazanıyor; bu alanda üniversitede ders de veriyor. Büyükler için romanlar, öyküler, denemeler yazıyor. Bazen kitap da çeviriyor. Ama en önemlisi, Belçika'da yaşadığı dönemdeki işi, çocuklar için düzenlenmiş bir oyun evinde onlarla oyun oynamak ve masal anlatmaktı. Bir de kız çocuğu büyüttü (ama o artık kocaman oldu), onunla da çok oynadı, ona masallar anlattı. Eh, madem öyle, o zaman biraz da çocuklar için kitap yazsın tabii, değil mi ama?

YAZARIN YAYINEVİMİZDEN ÇIKAN DİĞER KİTAPLARI:

Özgür Rosto • *Yaramaz Babamla Beter Amcanın Maceraları*

İçindekiler

İnsan Neden Yazar Olur?	9
Yazar Çocuğu Olmak	12
Odalarda Gümbürtü	14
Daktilo Sesiyle Yaşamak.....	16
Yaramazlık Hakkını Kullanmak	19
Yazar Bolluđunda Büyümek.....	23
Matbaacılık Oyuncağının Marifetleri.....	30
Eski Zamanların Çılgın Matbaaları.....	34
Gazete Çıkarmanın Zorlukları	38
Gazetecilik Nankör Meslek.....	43
Roman Yazmak da Zormuş!	47
Nasıl Yazar Oldum?.....	54

Deli Dayıdan, Lila ve Teo'ya

İnsan Neden Yazar Olur?

Sizin hiç yazar bir babanız oldu mu?

Benimki yazardı, yani hiç durmadan yazardı. İşteyken hep raporlar, incelemeler, yönetmelikler, talimatlar yazar, bununla yetinmez, bir de eve gelince roman yazardı! Hem de ünlü bir yazardı...

Peki, yazarlar neden yazar olurlar? Bunu babama artık soramayız ne yazık ki, çünkü babam yıllar önce vefat etti. Ama dilerseniz ben cevap vermeye çalışabilirim, çünkü ne de olsa yayımlanmış birkaç kitabım var: Ben de yazar sayılırım!

Her yazarın öyküsü farklıdır, her birinin yazar olma

nedeni ayrıdır. Örneğin ben babamın bana aldığı matbaacılık oyuncağı sayesinde yazar oldum diyebilirim. İşte birazdan size bunu anlatmaya çalışacağım.

Öte yandan, hem babam sayesinde hem de babama rağmen yazar olduğumu da söylesem yalan olmaz.

Aslına bakarsanız, babası (ya da annesi) yazar olan çocukların çoğu büyüyünce yazar olmayı pek istemez. Neden mi? Çünkü kolay değildir yazar çocuğı olmak, örneğin babanızı çok az görürsünüz; sizinle oyun oynayacak ya da masal anlatacak zamanı pek yoktur.

Çocukken yazarlığı sevimli bir uğraş olarak görmek çok zor. Hele benim gibi bir afacansanız...

Yazar ocuęu Olmak

Babam işten eve zaten geç gelirdi. Yemeęini yedikten sonra hemen çalışma masasının başına geçerek yazmaya başlardı.

Yazarken yanına gidemezdim: Hem annem izin vermezdi, hem de sanırım içeriye girip çalışmasını bölseydim kızardı. Haklıydı aslında. Yazabilmek için konuya odaklanmak gerekiyordu. “Boyacı küpü m bu? Daldır çıkar yaz!” diye dert yanardı hep babam.

Ama için bir de ocuk cephesi var. İnsanın canının istediği zaman babasıyla oynayamaması çok can sıkıcı. Dedem yazar olmadığı için babam bunu anlayamazdı tabii.

Ben büyüdüğümde hem yazar hem de baba olunca, farklı davranmaya karar verdim. Çalışma odamın kapısını kızıma hiç kapatmadım. Sırf babası yazar olduğu için onun da benim çocukken sıkıldığım kadar sıkılmasını istemedim.

Üstelik çocukluğumda evde benimle oyun oynayacak bir kardeşim bile yoktu. Daha doğrusu bir kız kardeşim var aslında, ama o ben dokuz yaşındayken doğdu. Yani benimle oyun oynayacak yaşa gelinceye kadar, ohooo... Oyun arkadaşından çok, canlı bir oyuncak gibiydi o.

Annem de hep bulaşık yıkamak, yemek yapmak, ortalığı toplamak gibi hiç bitmeyen ev işleriyle uğraştığı için akşamları odamda hep tek başıma kalmaya mahkûmdum. Sıkıcı, çok sıkıcı!

Odalarda Gümbürtü

“Hiç halinden Őikâyet etme, bak ne güzel, sana ait bir odan varmıŐ,” diyebilirsiniz tabii. Doğru, dayımın üç kızı var ve evlerinde yeterli oda olmadığından üç kuzenim aynı odayı paylaŐmak zorundaydı.

Öte yandan, o yaŐlardayken tek baŐına koca odanın içinde tıklıp sıkılmanın çekici bir tarafı yoktu bana kalırsa. Oysa onlar ne güzel üç kız kardeŐ alt alta üst üste oynayıp eğlenebiliyorlardı. Sonuçta, kuzenlerim bana zenirdi, ben de onlara!

Benim gya odam vardı ama annem ya da babam akıllarına her estiğinde odama destursuz dalabiliyordu.

Çocukların mahremiyeti yok mu yani? İnsan odasında gizli kapaklı işler çeviremedikten, ağız tadıyla yaramazlık yapamadıktan sonra, ayrı odanın ne kıymeti var?

Kuzenlerimin odası ise çok güzeldi, üstelik odalarında bir de ranza vardı. Dayımlara gittiğimizde, kuzenlerimle dördümüz odaya doluşup yastık savaşı yapıyorduk ya da sırayla ranzaya tırmanıp sonra aşağıya atlıyorduk, çok eğlenceli oluyordu... Tabii sonunda yengem hışım gibi odaya dalarak çok gürültü yaptığımız için bizi azarlayıncaya kadar!

Ne kötü şeydir o öyle: Tam hoplaya zıplaya, bağıra çağıra oyuna dalmışsınız, çok eğleniyorsunuz, bir anda büyükler gelip oyunbozanlık yapar, bir de azar iştirirsiniz! Ne o? Tepelerinde “Güm, güm!” diye tepinilmesinden rahatsız olan alt komşular şikâyete gelmişler.

Küçücük çocukların çıkaracağı sestene de rahatsız mı olunurmuş? Sanki büyükler hiç gürültü patırtı yapmıyorlar! Hele dayımların alt komşuları... Karıkoca avaz avaz bağırarak kavga ettiklerinde bütün apartman inlerdi yahu!

Bir keresinde, hatırlıyorum, biz yine kuzenlerimle oynarken aşağı kattan, “Şangırt!” diye öyle bir ses gelmişti ki binaya bomba atıldı sanmıştık. Meğer alt komşular kavga ederken içi tabak çanak dolu koca büfeyi devirmişler!

Gürültü mü demiştik?

Daktilo Sesiyle Yaşamak

Gürültü demişken, bizim evin de kendine has bir gürültüsü vardı: babamın daktilosunun sesi.

Çocukken benim için babam, odamda otururken uzaktan gelen bir daktilo sesiydi: “Tak tuk, takataka tuktuk” ve de yine “tak tuk tak”, kısa bir sessizlik, önce cılız bir “tak tuk” daha, sonra birden artan bir hızla “takatakataka tuk tuk tuk takatakatak tak...” Derken bir “tıkırt” ve ardından da “vırttt”, sonra yine “tak taka tuk.” Komik!

Tabii şimdi siz bana, “Daktilo da nedir?” diye soracaksınız, değil mi? Doğru ya! Artık daktilo denen alet tarihe karıştı.

Yazı yazarlar daha çok bilgisayar kullanıyorlar (ben de öyle yapıyorum), bazıları ise elle yazmayı yeğliyor ve bu iki yöntem sessiz. Oysa eskiden, yani sizler daha doğmadan, yazı yazmak için epey gürültülü bir alet olan daktilo kullanılırdı.

Daktiloların tıpkı bilgisayarlar gibi bir klavyesi vardı, ama ekranı yoktu. Klavyenin uzantısında metalik ince uzun kaldıraçlara yerleştirilmiş küçük metal harfler olurdu. Daktilonun gövdesinde ise sağdan sola kayan ve adına “şaryo” denen silindir şeklinde bir parça bulunurdu.

Silindirin ön yüzünde mürekkepli bir şerit yer alır, silindirle şeridin arasına kâğıt takılırdı. Klavyenin tuşlarına sertçe basınca, üzerine bastığınız harfin aynısını taşıyan metal kaldıraç kalkar, harfleri mürekkepli şeride aynı sertlikte bastırırdı (“tak tuk” sesleri, hem tuşa basmanın hem de harflerin şeride çarpmasının sonucu) böylece harf kâğıda yazılmış olurdu.

Tuşlara bastıkça şaryo sola kayar, yeni yazılan harflere yer açardı. Şaryo dibine kadar ilerlediğinde ise satır sonuna gelinmiş olurdu; o zaman da soldaki küçük kola bastırıp bu kez hızla sağa doğru itilir (“tıkırt” sesi), böylece kâğıt kaydırılır, satırbaşına geçilmiş olurdu.

Sayfada yazacak yer kalmadığında bu kez daktilonun sağ tarafındaki tırtıklı küçük silindir çevirilir, kâğıt serbest kalır (“vırttt” sesi) ve yerine yeni bir kâğıt takılırdı.

Böyle ayrıntılı anlatınca pek zor, karmaşık ve uzun süren bir iş gibi gelebilir. “Neden yazarlar yazı yazmak için bu eziyete katlanıyorlardı acaba?” diye merak ede-

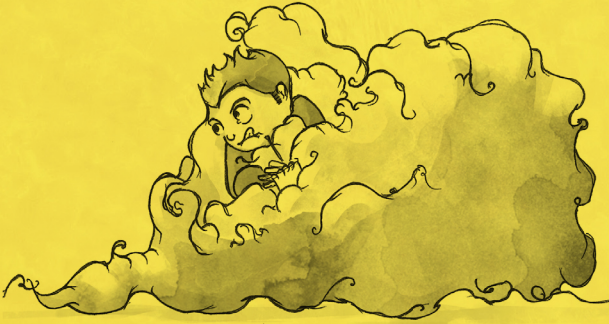
Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

YİĞİT BENER

MATBAACILIK OYUNCAĞI

Yiğit Bener *Matbaacılık Oyuncağı*'nda bize çocukluğundan başlayarak yazar olma hikâyesini anlatıyor. Bu kitapta gazetecilik mesleğinin zorluklarından matbaacılığa ve yazar olmanın püf noktalarına dek pek çok şey bulacaksınız. Üstelik size bir sır verelim mi? Bu kitabın kahramanları arasında, değerli edebiyatçılarımızdan yazarın babası Erhan Bener ve amcası Vüs'at O. Bener'le birlikte, yazarın dayısı değerli ressam ve gazeteci Fikret Otyam da yer alıyor...

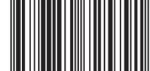
roman

YAŞ	8	9	10	+
-----	---	---	----	---

CAN
ÇOCUK

cancocuk.com

ISBN: 978-975-07-2579-1

9 789750 725791